

Etableringstillägg och bostadsersättning

Rättslig kvalitetsuppföljning

Utgivare: Försäkringskassan
Rättsavdelningen

Upplysningar: Anna-Klara Ericmats
010-116 16 14
anna-klara.ericmats@forsakringskassan.se

Webbplats: www.forsakringskassan.se

Förord

Försäkringskassan har under det senaste åren utvecklat en ny modell för systematisk kvalitetsutveckling. Modellen bygger på en kombination av lokala kvalitetsuppföljningar, uppföljning av kvalitetsindikatorer samt fördjupade rättsliga kvalitetsuppföljningar.

Rättsavdelningen ansvarar för de rättsliga kvalitetsuppföljningarna och genomför mellan fyra och åtta sådana uppföljningar varje år. I denna rapport presenteras resultatet av en rättslig kvalitetsuppföljning av bedömningen av rätt till etableringstillägg och bostadsersättning enligt förordningen (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare.

Rättschefen har beslutat om den del av rapporten som avser den rättsliga uppföljningen. Generaldirektören har beslutat om verksamhetens åtgärder med anledning av de rekommendationer som har tagits fram i rapporten.

Rapporten är skriven av Anna-Klara Ericmats, rättslig expert vid Rättsavdelningen. Ett tack riktas till övriga personer inom Försäkringskassan som har medverkat i gransknings- och analysarbetet.

Kjell Skoglund
Verksamhetsområdeschef
Verksamhetsområde Process- och socialförsäkringsjuridik,
Rättsavdelningen

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	7
Bakgrund.....	7
Syfte.....	7
Metod.....	7
Om reglerna och handläggningen	9
Kort beskrivning av regelverket.....	9
Resultat	11
Etableringstillägg.....	11
Bostadsersättning.....	17
Rekommendationer och åtgärder	22
Bilaga 1	23

Sammanfattning

Denna uppföljning har fokuserat på den rättsliga kvaliteten i bedömningar av rätt till etableringstillägg och bostadsersättning. Båda dessa ersättningar är tilläggsförmåner för nyanlända som har beviljats etableringsersättning av Arbetsförmedlingen. Reglerna om etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning är relativt nya och trädde i kraft den 1 december 2010. Antalet individer som beviljas etableringsersättning och tilläggsersättningarna har ökat konstant de senaste åren och förväntas fortsätta följa flyktingströmmarna till Sverige. Bara från 2014 till 2015 ökade antalet individer med bostadsersättning med 48 procent och antalet individer med etableringstillägg med 42 procent.

Uppföljningen har omfattat ett slumpmässigt urval av etableringstilläggsärenden och bostadsersättningsärenden där man har beviljat ersättning under första kvartalet 2016.

Uppföljningen visar att det finns ett stort förbättringsutrymme gällande dokumentation i ärendena. Detta gäller främst etableringstillägg, men även bostadsersättning. För både etableringstillägg och bostadsersättning har lagstiftaren ställt upp ett antal kriterier som ska vara uppfyllda för att ersättningarna ska kunna beviljas. I många ärenden är journalföringen bristfällig och det går inte att utläsa ur ärendet vilka kriterier handläggaren lagt till grund för sin bedömning eller hur man motiverar att det finns rätt till ersättning. I nästan hälften av etableringstilläggsärendena och i drygt en tredjedel av bostadsersättningsärendena bedömer granskarna att det saknas utredning för att de ska kunna ta ställning till rätten till ersättning. Eftersom journalföringen är bristfällig så har inte viktiga uppgifter såsom uppgifter om folkbokföring, vårdnadshavare m.m. funnits i ärendet och granskaren har då angett att utredning saknats. Det är möjligt att det hade funnits tillräckligt med uppgifter om granskaren hade gjort egna kontroller i de interna systemen, och att det slutliga beslutet att bevilja ersättning faktiskt är riktigt, men utifrån de uppgifter som dokumenterats i ärendena har utredning till stor del saknats.

Journalföringen och informationen i ärendena har varit något bättre i bostadsersättningsärendena än i etableringstilläggsärendena. Granskarna uppger att detta sannolikt beror på att den bedömning som ska göras i bostadsersättningsärendena är mer komplex och kräver mer underlag och utredning. Detta leder till bättre dokumentation i ärendet. Bedömningen av rätt till etableringstillägg är enklare och handläggarna har en tendens att hasta förbi dokumentationen i en stor del av dessa ärenden. Det finns dock utrymme för förbättring av dokumentationen i båda tilläggsersättningarna.

För båda tilläggsersättningarna har uppföljningen visat att i de ärenden där utredningen är tillräcklig och där det alltså finns tillräcklig dokumentation så gör granskarna samma bedömning som handläggarna att bevilja

ersättning i mycket stor utsträckning, 98 procent för både etableringstillägg och bostadsersättning. Detta visar att handläggarna ligger rätt i sina bedömningar i dessa ärenden, men eftersom dokumentationen brister i en stor del av ärendena så kan vi endast uttala oss om kvaliteten i ungefär hälften respektive två tredjedelar av ärendena. Det är därför mycket viktigt att kunskapen ökar hos handläggarna och andra berörda om vikten av att dokumentera i ärenden samt vad som ska dokumenteras.

Inledning

Bakgrund

Enligt Försäkringskassans arbetsordning ansvarar Rättsavdelningen för rättslig kvalitetsuppföljning och återkoppling. Rättslig kvalitetsuppföljning är en av tre delar i Försäkringskassans modell för systematisk kvalitetsutveckling, som även inkluderar lokala kvalitetsuppföljningar och uppföljning av kvalitetsindikatorer. Den rättsliga kvalitetsuppföljningen syftar till att ge fördjupad kunskap inom områden där det finns tecken på brister i rättstillämpningen.

I 2015 års nationella kvalitetsanalys för Avdelningen för nyanlända och arbetssökande framgick att det fanns ett behov av fördjupad kunskap om den rättsliga kvaliteten inom tilläggsförmånerna till etableringsersättningen, etableringstillägg och bostadsersättning. Det gällde särskilt bostadsersättning där det finns ett större bedömningsutrymme och det råder viss osäkerhet om hur bedömningarna i praktiken görs och om de är enhetliga. Det har hittills inte gjorts någon rättslig kvalitetsuppföljning av etableringsförmånerna och antalet ärenden är stort och ökande.

Syfte

Den rättsliga kvalitetsuppföljning av tilläggsförmånerna till etableringsersättningen som redovisas här syftar till att ge fördjupad kunskap om den rättsliga kvaliteten i bedömningar av rätten till etableringstillägg och bostadsersättning.

Metod

Urval

Uppföljningen har avgränsats till att studera ärenden inom etableringsersättning samt bostadsersättning där ersättningen har beviljats 1 januari–31 mars 2016. Avgränsningen till denna period gjordes för att ge så aktuella siffror som möjligt från handläggningen av ersättningarna. Totalt beviljades ersättning under denna period i 6 196 ärenden inom etableringsersättning och 2 072 ärenden inom bostadsersättning. Utifrån dessa har vi gjort ett slumpmässigt urval om 318 respektive 319 ärenden vilka vi studerar i denna rapport. Det slumpmässiga urvalet syftar till att möjliggöra generaliseringar avseende den studerade perioden.

Urvalet har innefattat både ansökningsärenden och ändringsärenden. Fördelningen dem emellan har varit slumpmässig. En begäran om ändring kan exempelvis bero på att den nyanlände har fått ett barn till som han eller hon vill ska räknas med i grunden för etableringstillägg, eller att den nyanlände har fått en hyresändring som påverkar bostadsersättningen. Den kan också ha sin grund i att Arbetsförmedlingen har ändrat den beviljade perioden med

etableringsersättning eller omfattningen av ersättning. Urvalet av etablerings-tilläggsärenden innefattade 84 procent ansökningsärenden och 16 procent ändringsärenden. För bostadsersättning var fördelningen 99 procent ansökningsärenden och 1 procent ändringsärenden.

Aktgranskning

Uppföljningen har gjorts genom en aktgranskning och själva granskningsarbetet har utförts av fyra specialister. Varje person har granskat en fjärdedel av ärendena och fördelningen mellan dem har varit slumpmässig.

Granskningsarbetet har utförts utifrån ett i förväg framtaget frågeformulär. Frågorna har testats och reviderats innan arbetet startade. Kalibrering av granskarnas bedömningar har skett genom en provgranskning där de granskade samma tolv ärenden, sex stycken för varje ärendeslag. Resultatet jämfördes och diskuterades, vilket också resulterade i några förtydliganden i formuläret. Frågeformuläret finns i bilaga 1.

Granskarna har tagit del av de ärenden som omfattas av uppföljningen via ärendehanteringssystemet ÄHS och det webbaserade verktyget Easy-research har använts för att genomföra granskningsarbetet.

Frågeformuläret består till viss del av bedömningsfrågor, där det inte nödvändigtvis finns ett rätt eller fel svar. Eftersom det inte finns något facit omgärdas bedömningarna av en viss osäkerhet.

Gemensam analys

Efter att granskningsarbetet avslutats genomfördes ett analysmöte där samtliga granskare, verksamhetsutvecklare och rättslig expert deltog. Vid mötet diskuterades resultaten och de iakttagelser som de gjort under granskningsarbetet fångades upp.

Om reglerna och handläggningen

Kort beskrivning av regelverket

Reglerna om etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning trädde i kraft den 1 december 2010. Syftet med reformen var att ge nyanlända personer rätt förutsättningar för egenförsörjning och att stärka deras aktiva deltagande i arbetslivet.

Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (EL) innehåller regler om ansvar och insatser som syftar till att underlätta och påskynda vissa nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet. För att underlätta och påskynda den nyanländes etablering ska Arbetsförmedlingen upprätta en individuell plan med insatser, en etableringsplan (6 § EL).

En nyanländ som deltar i aktiviteter enligt en etableringsplan har rätt till etableringsersättning. I förordningen (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare (EF) regleras att det är Arbetsförmedlingen som beslutar om rätten till etableringsersättning och etableringsersättningens storlek (3 kap. 3 § EF). Ersättningen betalas ut månadsvis av Försäkringskassan efter att Arbetsförmedlingen har skickat ett utbetalningsuppdrag till Försäkringskassan.

Under vissa förutsättningar kan en nyanländ även få etableringstillägg eller bostadsersättning. Det är Försäkringskassan som prövar rätten till dessa tilläggsersättningar, och de betalas ut av Försäkringskassan tillsammans med etableringsersättningen. Det finns inte något krav på försäkrings-tillhörighet via bosättning eller arbete för att den nyanlände ska ha rätt till någon av tilläggsförmånerna.

Om de förhållanden som legat till grund för ett beslut om etableringstillägg eller bostadsersättning ändras, ska rätten till ersättning bedömas på nytt eller ny beräkning göras.

Etableringstillägg

En nyanländ som har rätt till etableringsersättning kan även få etableringstillägg om den nyanlände har hemmavarande barn (2 kap. 7 § EF). Med hemmavarande barn avses barn som

- är under 20 år
- är bosatta och folkbokförda hos den nyanlände
- står eller har stått under den nyanländes vårdnad, och
- inte är självförsörjande.

Med vårdnaden menas den rättsliga vårdnaden, alltså att den nyanlände ska vara vårdnadshavare för barnet. I vissa fall kan det saknas uppgifter om att den nyanlände är, eller har varit, vårdnadshavare för ett barn som han eller hon ansöker om etableringstillägg för. Då måste Försäkringskassan utreda om den nyanlände kan vara vårdnadshavare. Om utredningen visar att det finns en förälder-barn-koppling så jämförs det med att vara vårdnadshavare.

För barn som har fyllt 18 år krävs det att den nyanlände har haft vårdnaden om barnet någon gång innan han eller hon fyllt 18 år. Eftersom personer som fyllt 18 år inte har någon vårdnadshavare och det inte heller finns uppgifter om föräldrar i Försäkringskassans interna system så måste Försäkringskassan bedöma om det är sannolikt att barnet tidigare stått under den nyanländes vårdnad innan han eller hon fyllde 18 år.

Bedömningen av om barnet kan anses vara självförsörjande blir främst aktuell om barnet är gift eller har egna barn. Om den nyanlände har angett i sin ansökan att barnet inte är självförsörjande och barnet fortfarande går i skolan finns inget incitament till ytterligare utredning av detta kriterium.

Bostadsersättning

En nyanländ som har rätt till etableringsersättning kan även få bostadsersättning för kostnader för sin bostad om han eller hon

- är ensamstående utan hemmavarande barn
- är bosatt och folkbokförd i bostaden
- äger eller innehar bostaden med hyres- eller bostadsrätt (2 kap. 11 § EF).

Bostadsersättning lämnas alltså inte till den som hyr ett rum i en bostad eller den som stadigvarande bor tillsammans med en annan person (2 kap. 13 § EF).

Bostadsersättning lämnas till den som hyr en bostad i andra hand endast om det finns ett skriftligt hyresavtal och om hyresvärden, bostadsrättsföreningen eller hyresnämnden har godkänt andrahandsuthyrningen (2 kap. 12 § EF).

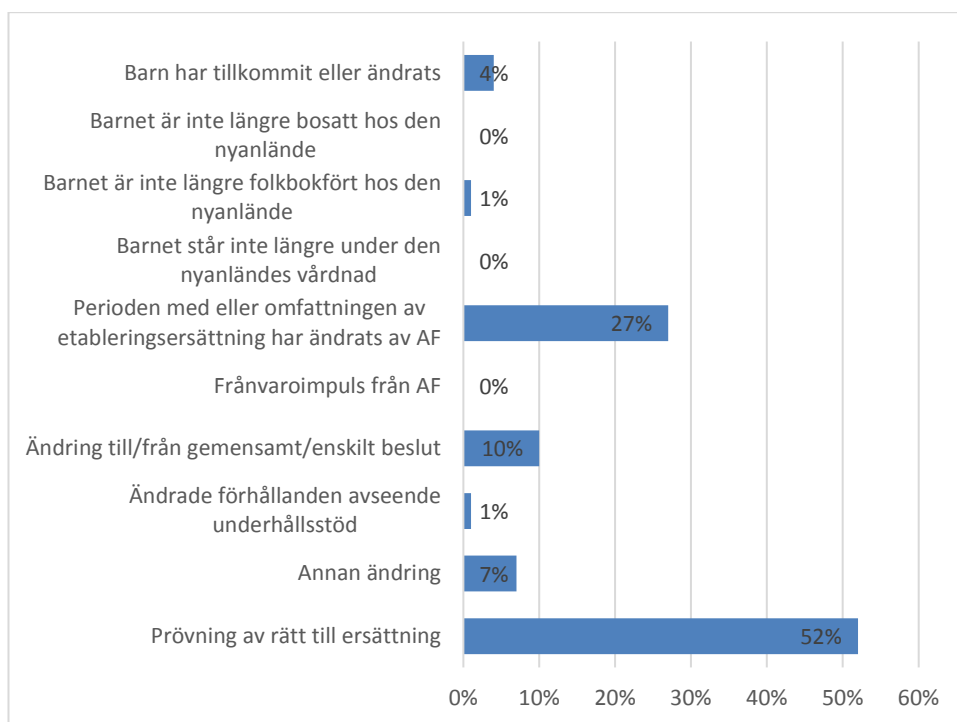
Resultat

Den grundläggande förutsättningen för att etableringstillägg och bostadsersättning ska kunna beviljas är att den nyanlände har rätt till etableringsersättning. Handläggningssystemet är uppbyggt på sådant sätt att det rent tekniskt inte går att fatta beslut om tilläggsersättningarna utan att det finns ett beslut om etableringsersättning registrerat. Det fanns ändå fyra ärenden i granskningen där den nyanlände inte hade rätt till etableringsersättning vid tidpunkten för beslutet om tilläggsersättning. För dessa ärenden avslutades granskningen och de finns således inte med när de övriga resultaten från uppföljningen redovisas. Granskarna uppger att detta sannolikt handlar om ärenden där en gemensam ansökan har lämnats in för två nyanlända makar, men bara en av dem har haft en etableringsplan. Handläggaren har då hanterat ärendet som en enskild ansökan, men missat att skapa ett enskilt ärende och i stället fortsatt handläggningen i det gemensamma ärendet. Dessa ärenden är således korrekt bedömda, men har fallit ur granskningen på grund av att de fortfarande har handlagts i det gemensamma ärendet.

Etableringstillägg

Urvalet av ärenden till uppföljningen innefattade både ansökningsärenden och ändringsärenden. Fördelningen i urvalet var 84 procent ansökningsärenden och 16 procent ändringsärenden. Vid granskningen framgick att det totalt var 52 procent av ärendena där den nyanlände inte tidigare haft etableringstillägg, åtminstone inte i direkt anslutning till denna ansökan. I uppföljningen har vi kallat dessa ärenden för prövning av rätt till ersättning.

Diagram 1 Vad är anledningen till prövningen av etableringstillägg?

I 48 procent av ärendena hade prövningen av etableringstillägg sin grund i att förhållandena för den nyanlände hade förändrats vilket påverkade rätten till etableringstillägg. Det handlade främst om ärenden där Arbetsförmedlingen förlängt perioden för etableringsersättning eller ändrat omfattningen av ersättningen, vilket var aktuellt i 27 procent av ärendena. Vart tionde ärende handlade om ansökningar med anledning av ändringar från eller till enskilda och gemensamma beslut. Med enskilt beslut menas här att ersättningen beviljas en enskild person. Med gemensamt beslut menas att ersättningen beviljas två makar tillsammans. I 4 procent av ärendena var orsaken till ansökan att den nyanlände hade fått ytterligare barn eller ville ändra vilka barn som tillägget skulle avse. I 1 procent av ärendena var ett av barnen inte längre folkbokfört hos den nyanlände och i ytterligare 1 procent av ärendena hade ändrade förhållanden uppstått avseende underhållsstöd. Om den nyanlände får underhållsstöd kan det påverka storleken av etableringstillägget.

I 7 procent av ärendena var orsaken till ansökan en annan ändring än de angivna svarsalternativen. Bland dessa ärenden fanns främst nya ansökningar med anledning av att man ville byta betalningsmottagare.

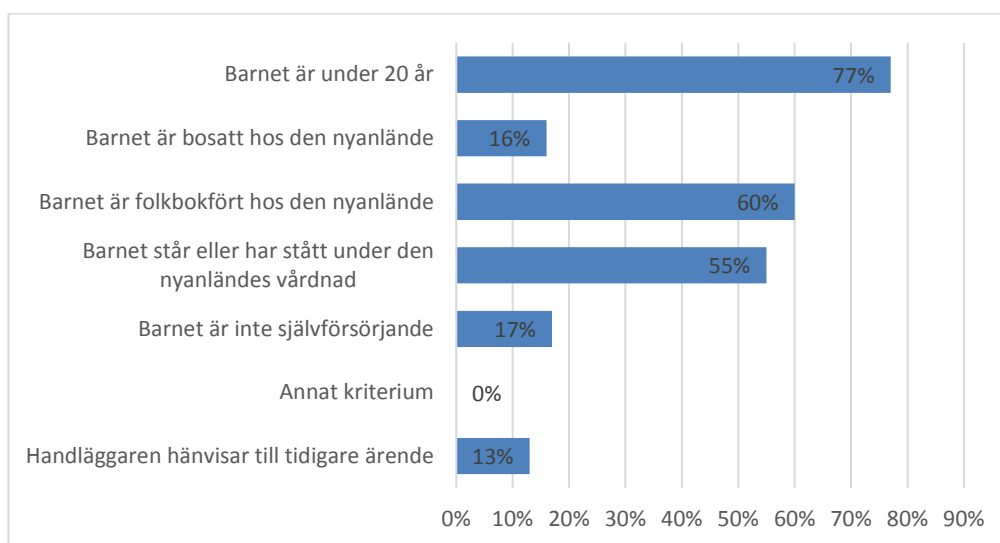
Kriterier för bedömningen

När handläggaren ska göra sin bedömning av om den nyanlände har rätt till ersättning måste han eller hon utreda om kriterierna för rätt till ersättning är uppfyllda. I uppföljningen har vi undersökt vilka kriterier för rätt till ersättning som handläggaren har utgått från i sin bedömning i varje enskilt ärende. Granskarna har bedömt detta utifrån det som har angetts i journalanteckningen eller beslutsmotiveringen där handläggaren har gjort sin bedömning. Resultaten visar att det ofta saknas information om vilka

kriterier som handläggaren har vägt in i sin bedömning. Journalanteckningarna är ofta bristfälliga gällande detta.

I 14 procent av ärendena framgår inte alls hur handläggaren har gjort sin bedömning. I dessa ärenden finns ingen motivering till beslutet vare sig i journal eller beslutsbrev. Granskarna uppger att dessa ärenden främst har varit ärenden där Försäkringskassan förlänger perioden för ersättning efter att AF har förlängt perioden för etableringsersättning. Där har handläggaren endast skrivit något väldigt kortfattat i beslutsbrevet, och mycket knapphändiga journalanteckningar.

Diagram 2 Vilka kriterier har handläggaren gjort sin bedömning av rätt till etableringstillägg utifrån?

Diagrammet ovan visar i vilken utsträckning som handläggaren har tagit med de olika kriterierna i sin bedömning. Handläggarna tagit hänsyn till barnets ålder i 77 procent av ärendena och att barnet är folkbokfört hos den nyanlände i 60 procent av ärendena. Att barnet står under den nyanländes vårdnad vägs in i bedömningen i drygt hälften av ärendena, 55 procent.

Att barnet är bosatt hos den nyanlände kan vara svårt att utreda, men det är ändå ett av de kriterium som handläggaren ska bedöma ska vara uppfyllt för att den nyanlände ska ha rätt till ersättning. Det framgår dock att handläggaren sällan gör en bedömning av om barnet faktiskt bor tillsammans med den nyanlände, utan man nöjer sig med att de är folkbokförda på samma adress. Det innebär inte att handläggaren inte tar med detta i sin bedömning, men det framgår inte med tydlighet i bedömningen i 84 procent av ärendena. Handläggaren bör göra en bedömning av om barnet är bosatt hos den nyanlände utifrån de uppgifter som finns i ärendet. Om den nyanlände har angett i ansökan vilka barn som ansökan gäller och handläggaren har kontrollerat att barnet är folkbokfört på samma adress som den nyanlände bör det vara tillräckligt för att handläggaren ska kunna göra en bedömning av att barnet faktiskt bor tillsammans med den nyanlände om inget annat i ärendet talar emot det.

Det förekommer även sällan, endast i 17 procent av ärendena, att handläggaren väger in kriteriet att barnet inte är självförsörjande. Det finns sällan incitament för att utreda detta kriterium särskilt. Den nyanlände kan ange i sin ansökan att barnet inte är självförsörjande genom att kryssa för en särskild ruta. Om detta kryss saknas och barnet är äldre än skolålder, eller om barnet är gift eller har egna barn finns incitament för ytterligare utredning och bedömning av om barnet är självförsörjande. I annat fall utgår handläggaren från att den uppgift som den nyanlände har lämnat i sin ansökan att barnet inte är självförsörjande är tillräcklig. Granskarna uppger att i övervägande delen av ärendena har den nyanlände angett i sin ansökan att barnet inte är självförsörjande. Trots att uppgiften har lämnats i ansökan att barnet inte är självförsörjande är det ändå bara i 17 procent av ärendena som det framgår i journalen att handläggaren har tagit med det i sin bedömning.

I 13 procent av ärendena har handläggaren inte gjort en egen bedömning utan i stället hänvisat till den bedömning som gjorts i ett tidigare ärende.

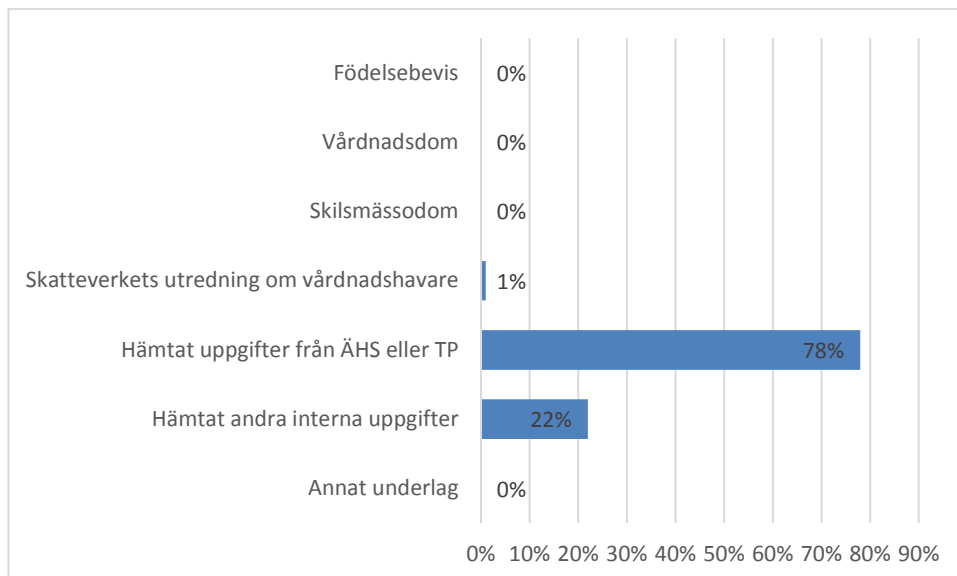
Eftersom lagstiftningen med tydlighet anger kriterierna för att ett barn ska anses vara hemmavarande, vilket är kravet för att etableringstillägg ska kunna beviljas, så bör handläggaren i varje ärende ta ställning till att samtliga kriterier är uppfyllda. Resultaten visar att det ofta saknas ställningstagande till ett eller flera kriterier i ärendena. Sannolikt beror detta till stor del på bristfällig dokumentation. Det är möjligt att handläggaren har tagit ställning till samtliga kriterier i sin bedömning, men eftersom det inte går att utläsa av ärendet blir resultatet att bedömningarna brister. Detta innebär inte nödvändigtvis att bedömningarna är felaktiga, men det går inte att utläsa om handläggaren har tagit med alla kriterier i sin bedömning.

Sällan underlag utöver kontroll i interna system

Granskarna har fått ange vilka underlag som funnits i ärendet som legat till grund för den bedömning som har gjorts. De har inte gjort några egna slagningar i de interna systemen för att kontrollera vilka uppgifter som finns, utan de har utgått från de underlag och kontroller som har dokumenterats i det aktuella ärendet.

I 20 procent av ärendena har det framstått som att underlag för bedömningen helt saknats. I dessa ärenden kunde granskarna inte uttyda att uppgifter hämtats från interna system och det fanns inte heller andra underlag. Granskarna uppger att dessa ärenden i stor utsträckning varit sådana där AF har förlängt perioden med etableringsersättning. I sådana ärenden är förutsättningarna oftast desamma som vid tidigare prövning, men handläggarna har i dessa ärenden där underlag helt saknas varken hänvisat till tidigare ärende eller kopierat över underlag till det nya ärendet. Det är möjligt att det har funnits tillräckligt med underlag i dessa ärenden om granskarna hade gått in i tidigare ärenden och tittat, men eftersom granskarna endast har tittat i det befintliga ärendet där inga underlag har funnits och inte heller någon hänvisning till underlag i annat ärende så har de angett att underlag saknas i ärendet.

Diagram 3 Vilka underlag finns i ärendet som legat till grund för bedömningen av rätt till etableringstillägg?

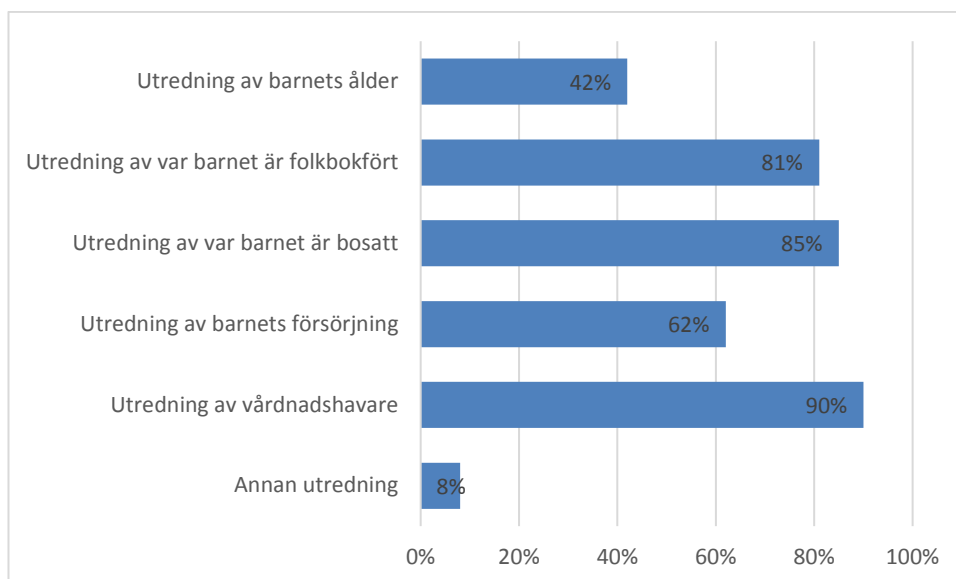

Diagrammet ovan visar i vilken utsträckning olika typer av underlag har funnits i ärendena. I övervägande delen av ärendena, 78 procent, har handläggaren hämtat uppgifter till sin bedömning från våra interna system, ÄHS eller TP. Där hämtar handläggaren uppgifter om bl.a. folkbokföring och vårdnadshavare. I 22 procent av ärendena har handläggaren hämtat andra interna uppgifter, antingen uppgifter från ett annat ärende eller från funktionen ”personsökning” på Fia. Inte i något ärende fanns annat underlag som födelsebevis, vårdnadsdom eller skilsmässodom. I ett ärende fanns ett skriftligt underlag från Skatteverkets utredning om vårdnadshavare. Det finns inget krav på att underlag såsom födelsebevis, vårdnadsdom, skilsmässodom eller skriftligt underlag från Skatteverket ska finnas i ärendena utan oftast finns tillräcklig information att hämta från våra interna system. Att sådana underlag inte funnits i ärendena innebär alltså inte nödvändigtvis en kvalitetsbrist.

Utredning saknas i nära hälften av ärendena

Granskarnas bedömning är att 49 procent av ärendena inte är tillräckligt utredda för att de skulle kunna ta ställning till rätten till etableringstillägg. Av diagrammet nedan framgår vilken typ av utredning som granskarna har saknat i de ärendena som inte bedömts vara tillräckligt utredda.

Diagram 4 Vilken utredning bedömer du saknas för att kunna ta ställning till rätten till etableringstillägg?

Eftersom handläggarna sällan har varit tydliga i sin bedömning i ärendet att barnet är bosatt tillsammans med den nyanlände har granskarna funnit att utredning kring detta har saknats i en betydande del av de ärenden som bedömts inte vara tillräckligt utredda, 85 procent. Om den nyanlände har angett vilket eller vilka barn som han eller hon ansöker om ersättning för och det har funnits utredning om att barnet eller barnen är folkbokförda på samma adress som den nyanlände har granskarna godtagit det som att utredningen om var barnet är bosatt har varit tillräcklig.

Bland de ärenden som inte bedömdes vara tillräckligt utredda har det varit mycket vanligt att granskarna har saknat utredning om den nyanlände är vårdnadshavare till barnet. Detta har varit aktuellt i 90 procent av de ärenden som inte bedömts vara tillräckligt utredda. I 81 procent av ärendena har granskarna saknat utredning om var barnet är folkbokfört.

I 8 procent av ärendena har granskarna angett att de saknade någon annan typ av utredning än de angivna svarsalternativen. Detta handlade nästan uteslutande om förlängningsärenden. Där får handläggaren endast en åtgärdsimpuls som ska hanteras i ärendehanteringssystemet och det kommer inte in någon ansökan.

Att det i så stor utsträckning inte framgår att handläggaren har kontrollerat var barnet är folkbokfört och att den nyanlände är vårdnadshavare till barnet måste anses vara anmärkningsvärt eftersom detta är grundläggande för att ersättningen ska kunna beviljas.

Sannolikt är det så att dokumentationen i dessa ärenden är bristfällig. Det framgår inte med tydlighet vad handläggaren lägger till grund för sin bedömning, varken i journalen eller i beslutsbrevet. Eftersom det inte går att utläsa hur handläggaren har gått tillväga för att komma fram till sitt beslut blir slutsatsen vid en objektiv granskning att ärendet saknar utredning. Detta

innebär inte nödvändigtvis att beslutet är felaktigt, men det går inte att utläsa om handläggaren har tagit ställning till nödvändiga bedömningsgrunder.

Granskarna gör samma bedömning av rätt till ersättning i mycket stor utsträckning

Av de ärenden som bedömts vara tillräckligt utredda skulle granskarna göra samma bedömning som handläggaren att den nyanlände har rätt till etableringstillägg i nästan samtliga ärenden, 98 procent. Endast i tre ärenden var granskaren av en annan bedömning och i två av dessa var granskarens bedömning att barnet inte stod under den nyanländes vårdnad och att ersättning därför inte skulle beviljas.

Bostadsersättning

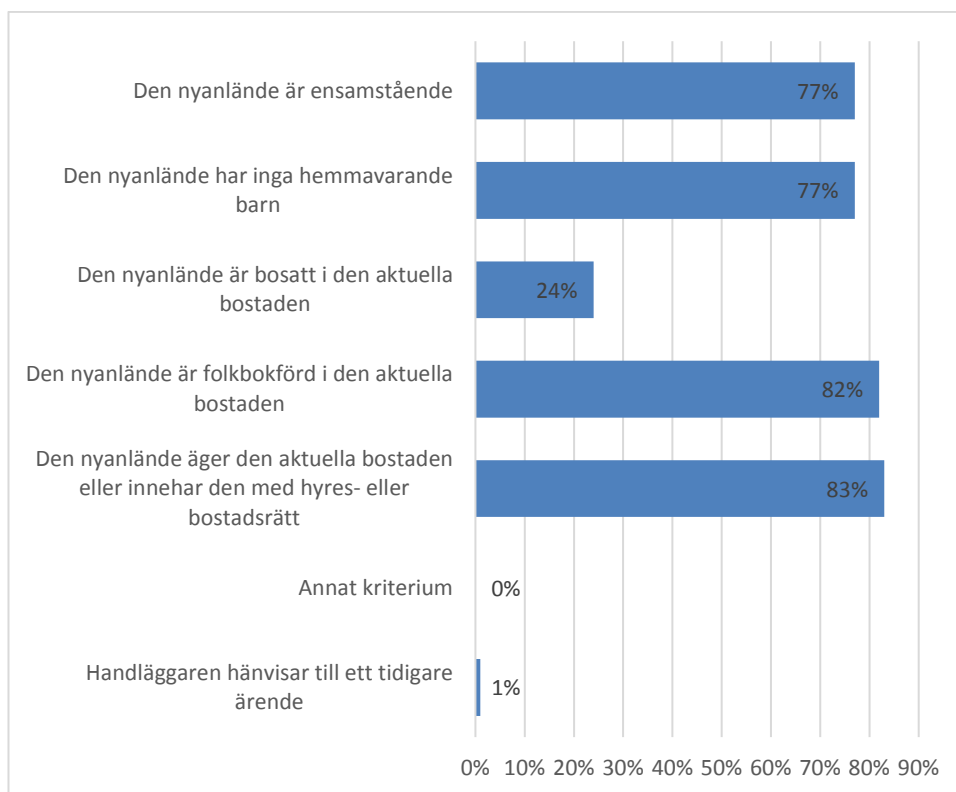
Urvalet av ärenden till uppföljningen innefattade både ansökningsärenden och ändringsärenden. Fördelningen i urvalet blev 99 procent ansökningsärenden och endast 1 procent ändringsärenden. När ärendena granskades framkom att det var 98 procent av samtliga granskade bostadsersättningsärenden där den nyanlände inte tidigare haft bostadsersättning, åtminstone inte i direkt anslutning till denna ansökan. I resterande ärenden hade prövningen av bostadsersättning sin grund i att förhållandena för den nyanlände hade förändrats vilket påverkade rätten till bostadsersättning. Det handlade om ärenden där Arbetsförmedlingen förlängt perioden för etableringsersättning eller ändrat omfattningen av ersättningen, den nyanlände hade bytt bostad eller där det kommit frånvaroimpulser från Arbetsförmedlingen.

Kriterier för bedömningen

När handläggaren ska göra sin bedömning av om den nyanlände har rätt till ersättning måste han eller hon utreda om kriterierna för rätt till ersättning är uppfyllda. I uppföljningen har vi undersökt vilka kriterier för rätt till ersättning som handläggaren har utgått från i sin bedömning i varje enskilt ärende. Granskarna har bedömt detta utifrån det som har angetts i journalanteckningen eller beslutsmotiveringen där handläggaren har gjort sin bedömning. Resultaten visar att det ofta saknas information om vilka kriterier som handläggaren har vägt in i sin bedömning. Journalanteckningarna är ofta bristfälliga gällande detta.

I 3 procent av ärendena framgår inte alls hur handläggaren har gjort sin bedömning. I dessa ärenden finns ingen motivering till beslutet vare sig i journal eller beslutsbrev. Detta är en betydligt mindre andel av ärendena än för etableringstillägg. Granskarna uppger att detta sannolikt har sin orsak i att bostadsersättningen innebär en svårare utredning än utredningen för rätt till etableringstillägg, och därför görs den mer noggrant och journalanteckningarna är mer utförliga. Ytterligare en förklaring kan vara att det fanns färre ändringsärenden i urvalet av bostadsersättningsärenden jämfört med urvalet för etableringstilläggsärenden. I ändringsärenden har det visat sig vara vanligare att handläggaren inte dokumenterar sin bedömning utan utgår från den bedömning som gjorts i tidigare ärende.

Diagram 5 Vilka kriterier har handläggaren utgått från vid bedömningen av rätten till bostadsersättning?

Diagrammet ovan visar i vilken utsträckning som handläggaren har tagit med de olika kriterierna i sin bedömning. Att den nyanlände är folkbokförd i den aktuella bostaden har handläggaren tagit med i sin bedömning i 82 procent av ärendena. Kriteriet att den nyanlände äger den aktuella bostaden eller innehar den med hyres- eller bostadsrätt framgår i 83 procent av ärendena att det har tagits med i bedömningen. I 77 procent av ärendena har handläggaren tagit ställning till att den nyanlände är ensamstående och i lika många ärenden, 77 procent, har man tagit ställning till att den nyanlände inte har hemmavarande barn.

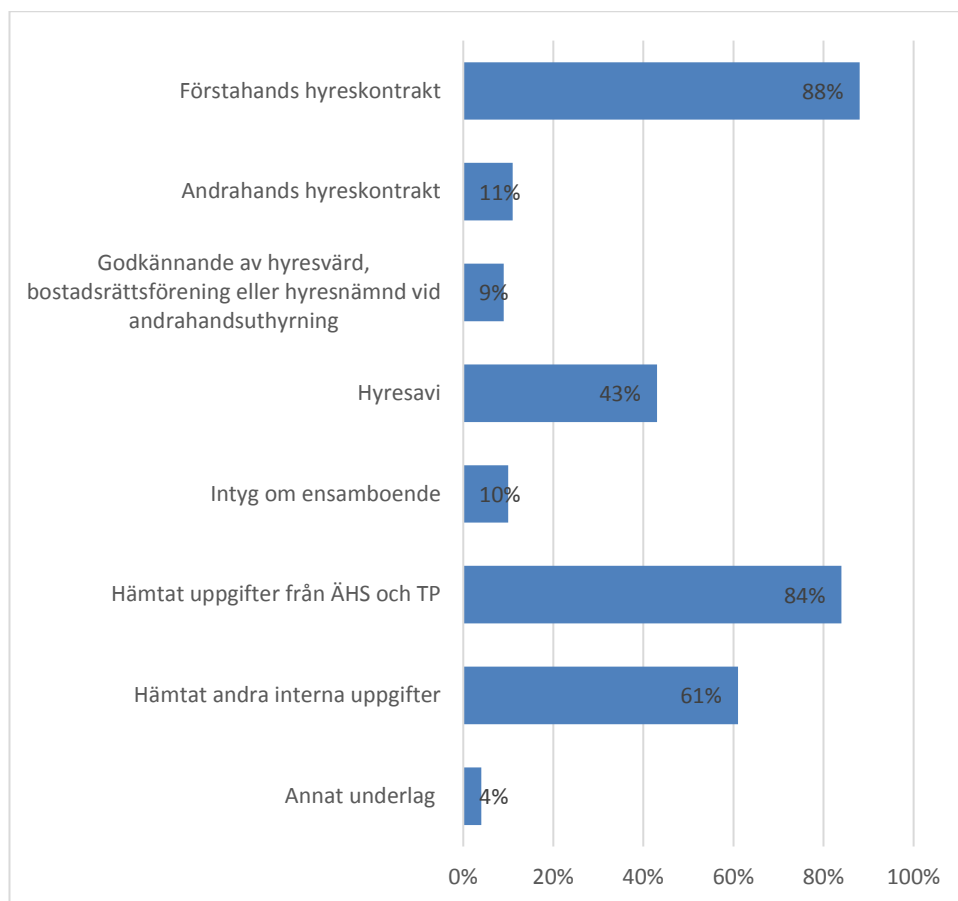
Precis som för etableringstillägg är det ett krav även för rätt till bostadsersättning att den nyanlände ska vara folkbokförd och bosatt i bostaden. Också här, för bostadsersättningen, framgår det sällan att handläggaren gör en bedömning av om den nyanlände faktiskt bor i bostaden, utan man nöjer sig med att personen i fråga är folkbokförd på den angivna adressen. Det behöver inte betyda att handläggaren inte tar med detta kriterium i sin bedömning, men det framgår inte med tydlighet i bedömningen i 76 procent av ärendena. Handläggaren bör göra en bedömning av om den nyanlände är bosatt på den aktuella adressen utifrån de uppgifter som finns i ärendet. Om den nyanlände har angett i ansökan vilken adress han eller hon bor på och handläggaren har kontrollerat att den nyanlände är folkbokförd på den aktuella adressen bör det vara tillräckligt för att handläggaren ska kunna göra en bedömning av att den nyanlände faktiskt bor där om inget annat i ärendet talar emot det.

I 1 procent av ärendena har handläggaren inte gjort en egen bedömning utan i stället hänvisat till den bedömning som gjorts i ett tidigare ärende. Även detta är en mindre andel ärenden än etableringsersättningsärendena. Granskarna uppger att även detta sannolikt beror på att det är färre förlängningsärenden vid bostadsersättning jämfört med etableringstillägg.

Underlag finns i stor utsträckning

För att den nyanlände ska ha rätt till bostadsersättning för en bostad som han eller hon hyr i andra hand krävs att hyresavtalet är skriftligt samt att hyresvärden, bostadsrättsföreningen eller hyresnämnden har godkänt andrahandsupplåtelsen (11 § EF). För att den nyanlände ska ha rätt till bostadsersättning för en bostad som han eller hon hyr sin bostad i första hand finns inte motsvarande lagkrav.

Diagram 6 Vilka underlag finns i ärendet som har legat till grund för bedömningen av rätt till bostadsersättning?

Diagrammet ovan visar i vilken utsträckning olika typer av underlag har funnits i ärendena. Inte i något ärende saknades underlag helt. I övervägande delen av ärendena har det funnits underlag i form av hyreskontrakt, förstahandshyreskontrakt i 88 procent och andrahandshyreskontrakt i 11 procent av ärendena. I 9 procent av ärendena har det funnits ett godkännande av hyresvärd, bostadsrättsförening eller hyresnämnd, antingen skriftligen eller muntligt, men detta är endast aktuellt i de ärenden där den nyanlände hyr sin

bostad i andra hand. Det är alltså mest vanligt att den nyanlände hyr sin bostad i första hand.

I 10 procent av ärendena har det förekommit intyganden av att den nyanlände bor ensam. Det kan ha varit antingen muntliga eller skriftliga intyganden. Hyresavier har funnits som underlag i 43 procent av ärendena.

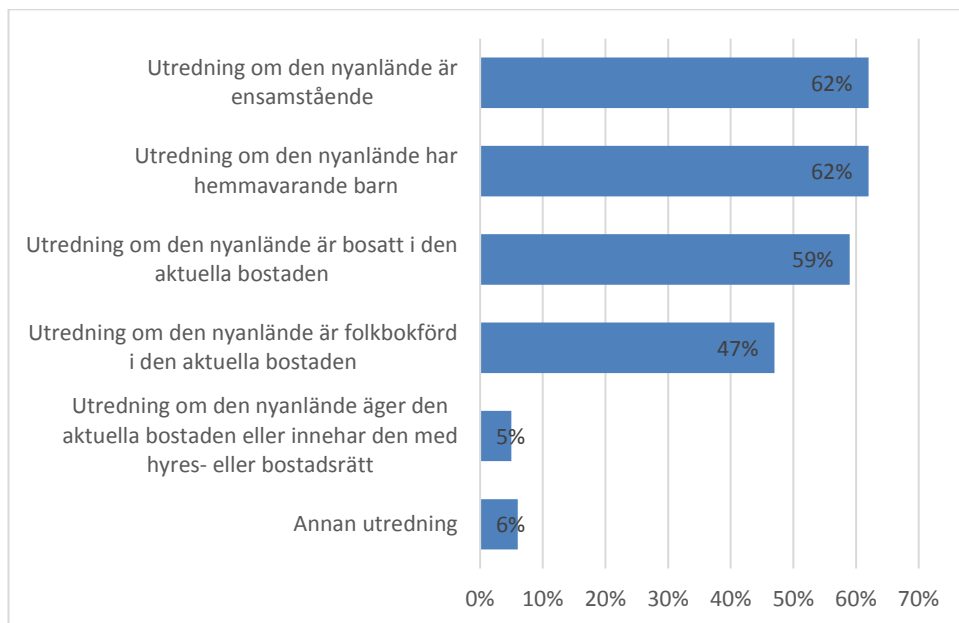
I 84 procent av ärendena har handläggaren hämtat interna uppgifter från ÄHS och TP för sin bedömning där man bl.a. finner uppgifter om folkbokföring. I 64 procent av ärendena har handläggaren hämtat andra interna uppgifter, oftast från funktionen ”Personsök” på Fia men ibland också uppgifter från ett annat ärende.

I 4 procent av ärendena fanns andra typer av underlag, t.ex. kvitto på inbetalning av hyra eller kopia av flyttanmälan.

Utredning saknas i en dryg tredjedel del av ärendena

Trots att det finns underlag för bedömningen till åtminstone viss del i samtliga ärenden så är granskarnas bedömning att det ändå saknas utredning till någon del i 37 procent av ärendena. Diagrammet nedan visar vilken utredning som granskarna saknade i dessa ärenden.

Diagram 7 Vilken utredning bedömer du saknas för att kunna ta ställning till rätten till bostadsersättning?

Eftersom handläggarna sällan har varit tydliga i sin bedömning i ärendet att den nyanlände faktiskt är bosatt på adressen, så har granskarna funnit att utredning kring detta har saknats i en stor del av de ärenden som bedömts inte vara tillräckligt utredda, 59 procent. Om den nyanlända har uppgett i sin ansökan att han eller hon bor på den aktuella adressen och det har funnits utredning om att han eller hon är folkbokförd på den aktuella adressen så

har granskarna godtagit det som att utredningen om var den nyanlände är bosatt har varit tillräcklig.

I 62 procent av ärendena saknade granskarna utredning om den nyanlände är ensamstående, och i lika många ärenden, 62 procent, saknades utredning om den nyanlände har hemmavarande barn. Utredning om var den nyanlände är folkbokförd saknades i 47 procent av ärendena. Utredning om den nyanlände äger den aktuella bostaden eller innehar den med hyres- eller bostadsrätt finns i stor utsträckning; endast i 5 procent av ärendena har detta saknats.

I några få ärenden, 6 procent, var det annan typ av utredning som saknades i ärendet, t.ex. att ansökan inte var undertecknad.

Det måste ändå anses vara anmärkningsvärt att det i så pass stor utsträckning inte framgår om handläggaren har kontrollerat att den nyanlände bor ensam och är folkbokförd på den aktuella adressen. Detta är grundläggande kriterier för att ersättningen ska kunna beviljas.

Precis som för etableringstillägget är det sannolikt så att dokumentationen i bostadsersättningsärendena är bristfällig. Det framgår inte alltid med tydlighet vad handläggaren lägger till grund för sin bedömning, varken i journalen eller i beslutsbrevet. Eftersom det inte går att utläsa hur handläggaren har gått tillväga för att komma fram till sitt beslut blir slutsatsen vid en objektiv granskning att ärendet saknar utredning. Detta innebär inte nödvändigtvis att beslutet är felaktigt, men det går inte att utläsa om handläggaren har tagit ställning till nödvändiga bedömningsgrunder.

Granskarnas uppfattning har ändå varit att dokumentationen har varit något bättre i bostadsersättningsärendena än i etableringsersättningsärendena. Deras bedömning är att bostadsersättningen kräver mer utredning och det gör att dokumentationen blir bättre.

Granskarna gör samma bedömning av rätt till ersättning i stor utsträckning

Av de ärenden som bedömts vara tillräckligt utredda skulle granskarna göra samma bedömning som handläggaren att den nyanlände har rätt till bostadsersättning i nästan samtliga, 98 procent. Endast i 5 ärenden var granskaren av en annan bedömning och i tre av dessa var granskarens bedömning att den nyanlände inte bodde i en egen bostad och alltså inte var ensamstående och att ersättning därför inte skulle beviljas.

Rekommendationer och åtgärder

Rekommendation: Öka kunskap om vikten av dokumentation

En myndighet är skyldig att dokumentera uppgifter som myndigheten får på annat sätt än genom en handling, om uppgiften kan ha betydelse för utgången i ärendet och om uppgiften avser myndighetsutövning mot någon enskild (15 § förvaltningslagen [1986:223]). För att kunna följa och förstå ärendets gång är en fullständig och ordnad dokumentation en förutsättning. Detta är också en förutsättning för att kunna göra en bedömning av den rättsliga kvaliteten i bedömningar om rätten till ersättning. När det inte framgår i ärendet vad handläggaren har lagt till grund för sin bedömning och ingen motivering finns så går det inte att värdera om de bedömningar som görs är korrekta.

Dokumentationen i ärenden om etableringstillägg och bostadsersättning behöver förbättras. Kunskap om vikten av god dokumentation, hur det görs och varför behöver öka hos handläggarna och andra berörda inom etableringstilläggsförmånerna.

Verksamhetens svar:

Åtgärder:

1. Ta fram utbildningsmaterial om dokumentation som kan användas i workshopform, samt genomföra workshopen. Målgruppen är specialister, utredare, handläggare och enhetschefer.
2. Uppdatera befintlig webb-utbildning inom Etableringsförmånerna med information om dokumentation, samt tillsammans med Kompetensforum ta fram en lärarledd utbildning inom Etableringsförmånerna.

Ansvarig:

Avdelningen för nyanlända eller arbetsökande, avdelningschef Ulrika Havossar

Tidsplan:

30 juni 2017

Bilaga 1

Frågeformulär rättslig kvalitetsuppföljning av etableringstillägg och bostadsersättning

Ärenden som ska granskas:	Bifall på bedömning av rätt till bostadsersättning där beslutet fattats inom perioden 1 januari–31 mars 2016.
	Bifall på bedömning av rätt till etableringstillägg där tidpunkten från och med vilken ersättningen beviljats är 1 januari–31 mars 2016.

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar
1.	Löpnummer		Ange det löpnummer som ärendet har i din lista, alltså inte ärende-id.
2.	Tillhör ärendet den ärendekategori som ska granskas?	1. Ja 2. Nej	Frågan syftar till att sortera bort eventuella felregistrerade ärenden som inte ska ingå i urvalet. Svara "ja" om ärendet är ett EBE_ANS eller EBE_AND där beslutet har fattats inom perioden 1 januari–31 mars 2016. Du ska också svara "ja" om ärendet är ett EET_ANS eller EET_AND där tidpunkten från och med vilken ersättningen har beviljats är mellan 1 januari och 31 mars 2016. Svara annars "nej". Om du svarar nej avslutas formuläret.
3.	Vilken förmån avser ärendet?	1. Etableringstillägg 2. Bostadsersättning	Ange vilken tilläggsersättning som ärendet avser.
4.	Vilken typ av ärende är det?	1. Ansökningsärende 2. Ändringsärende	Svara "ansökningsärende" om ärendet är ett EBE_ANS eller EET_ANS. Svara "ändringsärende" om ärendet är ett EBE_AND eller EET_AND.
5.	Hade den nyanlände rätt till etableringsersättning vid beslutet om tilläggsförmån?	1. Ja 2. Nej	Kontrollera om rätt till etableringsersättning fanns vid tidpunkt för beslutet. Detta gör du i ÄHS under Serviceåtgärder, Visa beslut ET. Svara "ja" om den nyanlände var beviljad etableringsersättning vid beslutet för tilläggsförmån. Om beslutet avser etableringstillägg för den nyanlände och en medsökande ska båda varit beviljade etableringsersättning vid tidpunkt för beslutet av etableringstillägg för att du ska svara ja". Svara annars nej. Om du svarar nej avslutas formuläret.

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar
	Frågor om etableringstillägg		
6.	Vad är anledningen till prövningen av etableringstillägg?	1. Barn har tillkommit eller ändrats 2. Barnet är inte längre bosatt hos den nyanlände 3. Barnet är inte längre folkbokfört hos den nyanlände 4. Barnet står inte längre under den nyanländes vårdnad 5. Perioden med eller omfattningen av etableringsersättning har ändrats av AF 6. Frånvaroimpuls från AF 7. Ändring till/från gemensamt/enskit beslut 8. Ändrade förhållanden avseende underhållsstöd 9. Annan ändring 10. Prövning om rätt till ersättning	<p>Frågan besvaras oavsett om ärendet är registrerat som en ändring eller som en ansökan. Utgå från den information du finner i ärendet. För att svara på frågan behöver du inte gå in i tidigare ärende och jämföra med detta ärende.</p> <p>Svara "barn har tillkommit eller ändrats" om ärendet avser tillägg av barn eller att ett barn byts ut mot ett annat i beslutet.</p> <p>Svara "Perioden med eller omfattningen av etableringsersättning har ändrats av AF" om detta är aktuellt för den nyanlände eller dennes medsökande.</p> <p>Svara "ändrade förhållande avseende underhållsstöd" om det är aktuellt, antingen att underhållsstöd har beviljats för något av barnen, eller att underhållsstöd inte längre ska betalas ut för något av barnen vilket påverkar etableringstillägget.</p> <p>Svara "ändring till/från gemensamt/enskit beslut" om ärendet avser en ansökan gemensamt för båda makarna när bara den ene varit beviljad ersättning tidigare, eller när ansökan avser endast en av makarna när de båda varit beviljade ersättning gemensamt tidigare.</p> <p>Svara "Prövning om rätt till ersättning" om ärendet antingen är en förstagångsansökan eller att ansökan har inkommit utan att det har sin orsak i ändrade förhållanden.</p>
7.	Vilken annan ändring har skett som har föranlett ärendet om etableringstillägg?	Fritext	Svara i korta ordalag vilka ändrade förhållanden som har föranlett ärendet om etableringstillägg.
8.	Vilka kriterier har handläggaren gjort sin bedömning av rätt till etableringstillägg utifrån?	1. Barnet är under 20 år 2. Barnet är bosatt hos den nyanlände 3. Barnet är folkbokfört hos den nyanlände 4. Barnet står eller har stått under den nyanländes vårdnad 5. Barnet är inte självförsörjande 6. Annat kriterium 7. Handläggaren hänvisar till tidigare ärende 8. Framkommer inte	<p>Ange alla kriterier som är aktuella i ärendet.</p> <p>Ange de kriterier som du kan utläsa i ärendet att handläggaren har tagit hänsyn till dessa i sin bedömning av rätten till etableringstillägg. Framkommer det t.ex. inte i journalen eller beslutsmotiveringen att man tagit hänsyn till att barnen inte är självförsörjande så ska det svarsalternativet inte heller anges här.</p> <p>Om det i journalen inte finns en bedömning, utan enbart en hänvisning till tidigare ärende ska du svara "handläggaren hänvisar till tidigare ärende".</p> <p>Om det inte framkommer vilka kriterier som handläggaren har utgått från i sin bedömning och det inte heller finns en hänvisning till tidigare ärende ska du svara "Framkommer inte".</p>
9.	Vilket annat kriterium har handläggaren utgått från vid bedömningen av rätten till etableringstillägg?	Fritext	<p>Besvaras endast om svarsalternativ "annat" har angetts i fråga 8.</p> <p>Ange i korta ordalag vilket annat kriterium som handläggaren utgått från i sin bedömning.</p>

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar
10.	Vilka underlag finns i ärendet som legat till grund för bedömningen?	1. Födelsebevis 2. Vårdnadsdom 3. Skilsmässodom 4. Skatteverkets utredning om vårdnadshavare 5. Hämtat uppgifter från ÅHS eller TP 6. Hämtat interna uppgifter 7. Annat underlag 8. Underlag saknas	<p>Ange alla underlag som handläggaren haft tillgång till i sin bedömning.</p> <p>Om det finns ett skriftligt underlag i akten som avser födelsebevis, vårdnadsdom, skilsmässodom eller skatteverkets utredning om vårdnadshavare, eller om uppgifter om detta har inhämtats på annat sätt än genom FKs interna system så ska du ange de svarsalternativ 1–4 som är aktuella.</p> <p>Om handläggaren har utgått från uppgifter som finns i ÅHS eller TP, t.ex. hämtat uppgifter om vårdnadshavare därifrån, ska du svara "hämtat uppgifter från ÅHS eller TP". Det behöver inte framgå i skrift i journalen att det är där uppgiften är hämtat från om du ändå kan uttyda det ur ärendet.</p> <p>Om handläggaren har hämtat uppgifter från FKs interna system på annat sätt, t.ex. uppgifter från ett annat ärende ska du svara "hämtat interna uppgifter".</p> <p>Du ska också svara "hämtat interna uppgifter" när uppgifterna är hämtade från personsöksfunktionen på Fia, även om uppgifterna då kommer från Skatteverket.</p> <p>Om det finns något annat underlag som ligger till grund för bedömningen av rätten till ersättning i ärendet ska du svara "annat underlag".</p> <p>Saknas underlag helt ska du svara "Underlag saknas".</p>
11.	Vilket annat underlag fanns i ärendet vid bedömningen av rätt till etableringstillägg?	Fritext	<p>Besvaras endast om svarsalternativ "annat underlag" har angetts i fråga 10.</p> <p>Ange vilket annat underlag som låg till grund för handläggarens bedömning.</p>

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar
12.	Bedömer du att ärendet är tillräckligt utrett för att kunna ta ställning till rätt till etableringstillägg?	1. Ja 2. Nej	<p>För att besvara frågan ska du bedöma om underlaget och utredningen är tillräcklig i det enskilda ärendet för att kunna ta ställning till rätten till etableringstillägg. Du ska göra din bedömning utifrån den information som finns i ärendet.</p> <p>Om den nyanlände har kryssat för i ansökan att barnet inte är självförsörjande ska du godta det som utredningen är tillräcklig, förutsatt att det inte finns uppgifter som talar för något annat i ärendet. Om det saknas kryss i ansökan måste det framkomma med tydlighet i journal att handläggaren har utrett detta för att du ska svara att utredningen är tillräcklig i detta avseende här.</p> <p>Om den nyanlände har angett vilket eller vilka barn som han eller hon ansöker för och det finns utredning om att barnet eller barnen är folkbokförda på samma adress som den nyanlände ska du godta det som att utredningen är tillräcklig om att barnet bor i bostaden. Detta förutsatt att det inte finns uppgifter i ärendet som talar emot det.</p> <p>Svara "ja" om din bedömning är att det finns tillräcklig utredning i ärendet för att ta ställning till rätt till etableringstillägg.</p> <p>Svara "nej" om din bedömning är att det saknas underlag eller utredning i ärendet till någon del, som behövs för att kunna ta ställning till rätt till etableringstillägg.</p>
13.	Vilken utredning bedömer du saknas för att kunna ta ställning till rätten till etableringstillägg?	1. Utredning av barnets ålder 2. Utredning av var barnet är bosatt 3. Utredning av var barnet är folkbokfört 4. Utredning av vårdnadshavare 5. Utredning av barnets försörjning 6. Annan utredning	<p>Besvaras endast om du bedömer att ärendet inte är tillräckligt utrett, alltså om fråga 12 har besvarats med "nej".</p> <p>Ange samtliga alternativ där din bedömning är att utredning saknades i ärendet.</p>
14.	Vilken annan utredning bedömer du saknas för att kunna ta ställning till rätten till etableringstillägg?	Fritext	<p>Besvaras endast om svarsalternativ "Annan utredning" har angetts i fråga 13.</p> <p>Ange i korta ordalag vilken annan utredning du saknade i ärendet.</p>
15.	Skulle du göra samma bedömning som handläggaren av att den nyanlände har rätt till etableringstillägg?	1. Ja, helt 2. Ja, delvis 3. Nej	<p>Besvaras endast om svar "ja" på fråga 12.</p> <p>Svara "Ja, helt" om du skulle göra samma bedömning som handläggaren om att den nyanlände har rätt till etableringstillägg.</p> <p>Svara "Ja, delvis" om du skulle göra samma bedömning som handläggaren om att den nyanlände har rätt till etableringstillägg, men du gör en annan bedömning av tidsperiod.</p> <p>Svara "Nej" om du skulle göra en annan bedömning än den som handläggaren har gjort angående att den nyanlände har rätt till etableringstillägg.</p>

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar
16.	Varför skulle du göra en annan bedömning än den som handläggaren har gjort?	1. Barnet är inte under 20 år 2. Barnet är inte bosatt hos den nyanlände 3. Barnet är inte folkbokfört hos den nyanlände 4. Barnet står inte eller har inte stått under den nyanländes vårdnad 5. Barnet är självförsörjande 6. Annan tidsperiod 7. Annan anledning	Besvaras endast om svarsalternativ "Ja, delvis" eller "Nej" har angetts i fråga 15. Ange samtliga alternativ till varför du gör en annan bedömning än den som handläggaren har gjort. Alternativen visar på din egen bedömning, alltså om din bedömning t.ex. är att barnet inte står under den nyanländes vårdnad så anger du svarsalternativ "Barnet står inte eller har inte stått under den nyanländes vårdnad".
17.	Av vilken annan anledning gör du en annan bedömning av rätt till etablerings-tillägg än den som handläggaren har gjort?	Fritext	Besvaras endast om svarsalternativ "Annan anledning" har angetts i fråga 16. Ange i korta ordalag av vilken annan anledning du gör en annan bedömning av rätt till etablerings-tillägg än den som handläggaren har gjort.
	Frågor om bostadsersättning		
18.	Vilken typ av ändring har föranlett ärendet om bostadsersättning?	1. Hyresändring 2. Byte av bostad 3. Perioden med eller omfattningen av etableringsersättning har ändrats av AF 4. Frånvaroimpuls från AF 5. Ändrade förhållanden avseende bostadsbidrag eller bostadstillägg 6. Annan ändring 7. Prövning om rätt till ersättning	Frågan besvaras oavsett om ärendet är registrerat som en ändring eller som en ansökan. Utgå från den information du finner i ärendet. För att svara på frågan behöver du inte gå in i tidigare ärende och jämföra med detta ärende. Svara "Perioden med eller omfattningen av etableringsersättning har ändrats av AF" om detta är aktuellt för den nyanlände. Svara "Prövning om rätt till ersättning" om ärendet antingen är en förstagångsansökan eller att ansökan har inkommit utan att det har sin orsak i ändrade förhållanden.
19.	Vilken annan ändring har skett som har föranlett ärendet om bostadsersättning?	Fritext	Svara i korta ordalag vilka ändrade förhållanden som har föranlett ärendet om bostadsersättning.

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar
20.	Vilka kriterier har handläggaren utgått från vid bedömningen av rätten till bostadsersättning?	1. Den nyanlände är ensamstående 2. Den nyanlände har inga hemmavarande barn 3. Den nyanlände är bosatt i den aktuella bostaden 4. Den nyanlände är folkbokförd i den aktuella bostaden 5. Den nyanlände äger den aktuella bostaden eller innehar den med hyres- eller bostadsrätt 6. Annat kriterium 7. Handläggaren hänvisar till tidigare ärende 8. Framkommer inte	<p>Ange de kriterier som handläggaren har gjort sin bedömning utifrån som du kan utläsa av akten.</p> <p>Om handläggaren har utrett att den nyanlände bor ensam ska det tolkas som att den nyanlände är ensamstående och att han/hon inte har hemmavarande barn, alltså ska båda svarsalternativen anges.</p> <p>I övrigt ska du enbart ange de kriterier där du kan utläsa i ärendet att handläggaren har tagit hänsyn till dessa i sin bedömning av rätten till bostadsersättning, antingen i journalen eller i beslutsmotiveringen.</p> <p>För att svara att handläggaren har tagit hänsyn till att den sökande är bosatt i den aktuella bostaden måste det alltså finnas en utredning eller ett ställningstagande till om personen bor på adressen. Det är inte tillräckligt med att den nyanlände är folkbokförd på adressen.</p> <p>Om det i journalen inte finns en bedömning, utan enbart en hänvisning till tidigare ärende ska du svara "handläggaren hänvisar till tidigare ärende".</p> <p>Om det inte framkommer vilka kriterier som handläggaren har utgått från i sin bedömning och det inte heller finns en hänvisning till tidigare ärende ska du svara "Framkommer inte".</p>
21.	Vilket annat kriterium har handläggaren utgått från vid bedömningen av rätten till bostadsersättning?	Fritext	<p>Besvaras endast om svarsalternativ "Annat kriterium" har angetts i fråga 20.</p> <p>Ange i korta ordalag vilket annat kriterium som handläggaren utgått från i sin bedömning.</p>

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar
22.	Vilka underlag finns i ärendet som har legat till grund för bedömningen?	1. Förstahands hyreskontrakt 2. Andrahands hyreskontrakt 3. Godkännande av hyresvärd, bostadsrättsförening eller hyresnämnd vid andrahandsuthyrning 4. Hyresavi 5. Intyg om ensamboende 6. Hämtat uppgifter från ÄHS eller TP 7. Hämtat interna uppgifter 8. Annat underlag 9. Underlag saknas	<p>Ange samtliga underlag som handläggaren haft tillgång till vid sin bedömning i ärendet.</p> <p>Svara "intyg om ensamboende" om det finns underlag om detta i ärendet, antingen muntliga eller skriftliga uppgifter.</p> <p>Om handläggaren enbart har utgått från uppgifter som finns i handläggningssystemet ÄHS eller TP, ska du svara "hämtat uppgifter från ÄHS eller TP". Det behöver inte framgå i skrift i journalen att det är där uppgiften är hämtat från om du ändå kan uttyda det ur ärendet.</p> <p>Om handläggaren har hämtat uppgifter från FKs interna system på annat sätt, t.ex. uppgifter från ett annat ärende ska du svara "hämtat interna uppgifter".</p> <p>Du ska också svara "hämtat interna uppgifter" när uppgifterna är hämtade från personsöksfunktionen på Fia, även om uppgifterna då kommer från Skatteverket.</p> <p>Om det finns något annat underlag som ligger till grund för bedömningen av rätten till ersättning i ärendet ska du svara "annat underlag".</p> <p>Saknas underlag helt ska du svara "Underlag saknas".</p>
23.	Vilket annat underlag fanns i ärendet vid bedömningen av rätt till bostadsersättning?	Fritext	<p>Besvaras endast om svarsalternativ "annat underlag" har angetts i fråga 22.</p> <p>Ange vilket annat underlag som låg till grund för handläggarens bedömning.</p>
24.	Bedömer du att ärendet är tillräckligt utrett för att kunna ta ställning till rätt till bostadsersättning?	1. Ja 2. Nej	<p>För att besvara frågan ska du bedöma om underlaget och utredningen är tillräcklig i det enskilda ärendet för att kunna ta ställning till rätten till bostadsersättning. Du ska göra din bedömning utifrån den information som finns i ärendet.</p> <p>Om den nyanlände har uppgett i sin ansökan att han eller hon bor på den aktuella adressen och det finns utredning om att han eller hon är folkbokförd där ska du godta det som att utredningen är tillräcklig om att den nyanlände bor i bostaden. Detta förutsatt att det inte finns uppgifter i ärendet som talar emot det.</p> <p>Svara "ja" om din bedömning är att det finns tillräcklig utredning i ärendet för att ta ställning till rätt till bostadsersättning.</p> <p>Svara "nej" om din bedömning är att det saknas underlag eller utredning i ärendet till någon del, som behövs för att kunna ta ställning till rätt till bostadsersättning.</p>

Nr	Fråga	Svarsalternativ	Kommentar
25.	Vilken utredning bedömer du saknas för att kunna ta ställning till rätten till bostadsersättning?	1. Utredning om den nyanlände är ensamstående 2. Utredning om den nyanlände har hemmavarande barn 3. Utredning om den nyanlände är bosatt i den aktuella bostaden 4. Utredning om den nyanlände är folkbokförd i den aktuella bostaden 5. Utredning om den nyanlände äger den aktuella bostaden eller innehar den med hyres- eller bostadsrätt 6. Annan utredning	Besvaras endast om ärendet bedömts inte vara tillräckligt utrett, "nej" på fråga 24. Ange samtliga alternativ där din bedömning är att utredning saknades i ärendet.
26.	Vilken annan utredning bedömer du saknas för att kunna ta ställning till rätten till bostadsersättning?	Fritext	Besvaras endast om svarsalternativ "annan utredning" har angetts i fråga 25. Ange i korta ordalag vilken annan utredning du saknade i ärendet.
27.	Skulle du göra samma bedömning som handläggaren av att den nyanlände har rätt till bostadsersättning?	1. Ja, helt 2. Ja, delvis 3. Nej	Besvaras endast om fråga 24 har besvarats med "ja". Svara "Ja, helt" om du skulle göra samma bedömning som handläggaren om att den nyanlände har rätt till bostadsersättning. Svara "Ja, delvis" om du skulle göra samma bedömning som handläggaren om att den nyanlände har rätt till bostadsersättning, men du gör en annan bedömning av tidsperiod. Svara "Nej" om du skulle göra en annan bedömning än den som handläggaren har gjort angående att den nyanlände har rätt till bostadsersättning.
28.	Varför skulle du göra en annan bedömning än den som handläggaren har gjort?	1. Den nyanlände är inte ensamstående 2. Den nyanlände har hemmavarande barn 3. Den nyanlände är inte bosatt i den aktuella bostaden 4. Den nyanlände är inte folkbokförd i den aktuella bostaden 5. Den nyanlände äger inte den aktuella bostaden eller innehar den inte med hyres- eller bostadsrätt 6. Annan tidsperiod 7. Annan anledning	Besvaras endast om fråga 26 har besvarats med "ja, delvis" eller "nej". Svara utifrån din egen bedömning av ärendet. Alternativen visar på din egen bedömning, alltså om din bedömning t.ex. är att det inte är visat att den nyanlände är ensamstående så anger du svarsalternativet "Den nyanlände är inte ensamstående".
29.	Av vilken annan anledning gör du en annan bedömning av rätt till bostadsersättning än den som handläggaren har gjort?	Fritext	Besvaras endast om svarsalternativ "annan anledning" har angetts i fråga 28. Ange i korta ordalag av vilken annan anledning du gör en annan bedömning av rätt till bostadsersättning än den som handläggaren har gjort.

I serien Rättslig uppföljning har följande skrifter publicerats:

- 2014:1 Rättsfallsöversikt – aktivitetsersättning
- 2014:2 Beslutsunderlag och beslut i sjukpenningärenden. En jämförelse mellan år 2010 och år 2013. Rättslig kvalitetsuppföljning
- 2015:1 Rättsfallsöversikt – personlig assistans (föräldraansvar)
- 2015:2 Personkrets och grundläggande behov. Bedömningen av grundläggande rekvisit för assistansersättning. Rättslig kvalitetsuppföljning
- 2015:3 Sjukpenningärenden som avslutas för att dagarna tar slut. Rättslig kvalitetsuppföljning
- 2015:4 Beslutsunderlag och beslut i sjukersättningsärenden. Rättslig kvalitetsuppföljning
- 2015:5 EU-rättslig bosättningsbedömning. Rättslig kvalitetsrapport
- 2015:6 Sjukpenning i förebyggande syfte. Rättslig kvalitetsuppföljning
- 2015:7 Assistansersättning. Fritids- och samhällsaktiviteter. Dubbel assistans. Assistans under tid i barnomsorg, skola och daglig verksamhet. Tillsyn, både som grundläggande och andra personliga behov. Rättslig kvalitetsuppföljning
- 2015:8 Tillfällig föräldrapenning för allvarligt sjuka barn. Den första bedömningen. Rättslig kvalitetsuppföljning
- 2016:1 Aktivitetsstöd vid sjukfrånvaro från ett arbetsmarknadspolitiskt program. Rättslig kvalitetsuppföljning
- 2016:2 Rehabiliteringsersättning. Rättslig kvalitetsuppföljning
- 2016:3 Sjukpenningärenden med förenklade läkarintyg. Rättslig kvalitetsuppföljning
- 2016:4 Etableringstillägg och bostadsersättning. Rättslig kvalitetsuppföljning